

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра лісового господарства

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Н4 «Лісове господарство»

Біла Церква

Ухвалено
науково-методичною радою
Білоцерківського національного аграрного
університету
(Протокол № 7 від 19.05.2025 р.)

Укладачі: **Ситник О.С.**, канд. с.-г. наук, асистент;

Кімейчук І.В., асистент.

Стандартизація лісової продукції. Курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство» / уклад. О.С. Ситник, І.В. Кімейчук. Біла Церква, 2025. 97 с.

Курс лекцій розроблено з метою поглиблення знань з дисципліни «Стандартизація лісової продукції» шляхом ознайомлення з основними принципами, методами та нормативними документами, що регулюють якість і екологічну відповідальність у лісовій галузі. У матеріалах представлені теоретичні відомості, глосарій термінів, основні підходи до стандартизації, а також список використаних джерел.

Рецензент: **Мельничук Ф.С.**, доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник Української лабораторії якості та безпеки продукції агропромислового комплексу при НУБіП України;

Крупа Н.М., канд. біол. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства Білоцерківського національного аграрного університету.

ЗМІСТ

ВСТУП

Лекція 1. Основи стандартизації

Лекція 2. Державні та міжнародні органи стандартизації

Лекція 3. Розроблення нормативних документів у сфері стандартизації

Лекція 4. Сертифікація

Лекція 5. Основи метрології

Лекція 6. Показники якості продукції

Лекція 7. Методи оцінки якості. Управління якістю продукції

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО КУРСУ

ТЕСТОВІ ЗАПИТАННЯ ДО КУРСУ

КОРОТКИЙ ФАХОВИЙ СЛОВНИК

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Стандартизація лісової продукції є важливим напрямом сучасної лісової галузі, який забезпечує якість, безпечність та екологічну відповідальність виробництва. Успішна інтеграція національних підприємств до міжнародних ринків, збереження природних ресурсів і розвиток сталого лісокористування неможливі без впровадження єдиних стандартів і норм. В умовах глобалізації торгівлі та зростання екологічних викликів стандартизація стає інструментом, що сприяє гармонізації виробничих процесів, покращенню конкурентоспроможності продукції та формуванню довіри споживачів.

Метою вивчення курсу є формування у здобувачів знань, навичок та компетенцій у сфері стандартизації лісової продукції, необхідних для забезпечення її якості, екологічної відповідальності та конкурентоспроможності на національному й міжнародному рівнях, зокрема ознайомлення з теоретичними основами стандартизації, її принципами, видами та роллю в регулюванні якості продукції; вивчення нормативної бази, включаючи національні стандарти (ДСТУ) та міжнародні системи (ISO, FSC, PEFC); розвиток практичних навичок роботи з нормативними документами, розроблення технічних умов і впровадження стандартів; розуміння значення екологічної сертифікації для сталого управління лісовими ресурсами; а також засвоєння методів контролю якості лісової продукції на всіх етапах її виробництва, зберігання та транспортування.

Лісова продукція, включаючи деревину, пиломатеріали, меблі та папір, має широкий спектр застосування в різних галузях економіки. Від її якості залежить не лише ефективність використання, але й екологічна стійкість та безпека. Саме тому стандарти, які регламентують характеристики продукції, методи її перевірки та вимоги до процесів виробництва, відіграють ключову роль у забезпеченні відповідності сучасним вимогам ринку.

Курс лекцій зі стандартизації лісової продукції розроблено для ознайомлення здобувачів із основними аспектами нормативного регулювання у сфері лісової промисловості. Він включає теоретичні відомості про види та принципи стандартизації, етапи розроблення нормативних документів, а також ключові вимоги національних і міжнародних стандартів (ДСТУ, ISO, FSC, PEFC). Особливу увагу приділено методам сертифікації та екологічним аспектам стандартизації, які є невід'ємною складовою сталого лісокористування.

Матеріали курсу дозволяють здобувачам не лише опанувати основи стандартизації, але й розвинути практичні навички роботи з нормативними документами, аналізу показників якості та впровадження сучасних методів контролю. Вивчення цієї дисципліни допоможе майбутнім фахівцям лісової галузі адаптуватися до вимог ринку, забезпечуючи високу якість продукції та відповідальне ставлення до природних ресурсів.

Згідно вимог освітньо-професійної програми «Лісове господарство» здобувачі повинні набути здатності отримувати наступні компетентності:

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого на екологічних засадах використання лісових ресурсів.

Практичні результати навчання:

ПРН 1.1. Знати основи стандартизації. Володіти інформацією про функціонування органів стандартизації в Україні та світі. Уміти використовувати нормативно-правову базу щодо стандартизації у національних інтересах.

ПРН 2.1. Уміти користуватися технічною документацією на продукцію, прагнути до самоорганізації та самоосвіти при її вивченні.

ПРН 3.1. Розуміти актуальність отримання інформації та уміти використовувати джерела інформації, здійснювати пошук за тематикою навчання та наукових досліджень лісопродукції.

ПРН 17.1. Уміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у процесі виконання вимог органів стандартизації до лісової продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- ожок О.П., Вінтонів І.С. Деревинознавство з основами лісового товарознавства. Київ : НМК ВО, 1990. 319 с.
- ожок О.П., Вінтонів І.С., Сопушинський І.М. Практикум з деревинознавства та лісового товарознавства. Львів : УкрДЛТУ, 2002. 85 с.
- ойка О.А. Лісове товарознавство: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Лісове господарство» освітньо-професійних програм «Лісове та садово-паркове господарство» та «Мисливствознавство та рослинні ресурси». Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 93 с.
- отюк О.Ф. Деревознавство: навч. посібник. Тернопіль : Астон, 2012. 100 с.
- інтонів І.С., Сопушинський І.М., Ташінгер А. Деревинознавство. Львів : Апріорі, 2007. 311 с.
- ойтович І.Г. Основи технології виробів з деревини: підруч. Львів : НЛТУ України, ТЗОВ «Країна ангелів», 2010. 305 с.
- ацюк Л.М. Деревинознавство : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Деревообробні та меблеві технології» галузь знань 18 Виробництво та технології спец. 187 Деревообробні та меблеві технології денної та заоч. форм навч. Луцьк : Луцький НТУ, 2023. 76 с.
- овідник сектору лісових товарів. URL : https://docs.wbcsd.org/2018/07/Forest_Products_Sector_Guide.pdf.
- СТУ 2152-93, Вади деревини та дефекти обробки. Терміни і визначення. [Чинний від 1993-07-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 1993. 47 с.
- СТУ 3071-95. Продукція лісозаготівельної промисловості. Терміни та визначення. [Чинний від 1996-07-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 1996. 29 с.
- СТУ EN 1315-1-2001. Класифікація за розмірами. Частина 1. Лісоматеріали круглі листяні. [Чинний від 2003-01-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 2003. 10 с.
- СТУ EN 1315-2-2001. Класифікація за розмірами. Частина 2. Круглі лісоматеріали хвойних порід. [Чинний від 2003-01-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 2003. 10 с.
- мельянов В.Г., Шевченко С.А. Основи деревинознавства і лісового товарознавства: навч. посібник для студентів лісотехнічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків: ЕДЕНА, 2010. 250 с.
- аячук В.Я. Дендрологія: підручник. Л., Апріорі, 2008. 656 с.
- бірник технічних умов на класифікацію лісоматеріалів. ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». Київ, 2019. 245 с.
- ісовий кодекс України. Харків : ТОВ «Одіссей», 2008. 62 с.
- аксимчук Р.Т., Сопушинський І.М., Тимочко І.Я. (2017). Особливості формування річного кільця та базисної щільності прямоволокнистої та хвилясто-завилькуватої деревини *Abies alba* Mill. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: Збірник науково-технічних праць, 27(9), 30–33. URL : <https://nv.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/1374>.
- каз Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.09.2021 № 621 Про затвердження Інструкції з ведення електронного обліку деревини. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-21#Text>.

ршанський Л.В., Курач В.Ю. Цісарук В.Є. Ясеницький М.С. Технологія деревообробного ремесла: навч. посібник / За заг. ред. Л.В. Оршанського. Тернопіль: ТзОв «Терно-граф», 2012. 500 с.

інчевська О.О., Зражва С.Г., Буйських Н.В. Деревинознавство з основами товарознавства. Методичні вказівки до лабораторних робіт. Для студентів лісогосподарського факультету стаціонарної та заочної форм навчання зі спеціальності 7.092002 «Технологія деревообробки» Частина 2. К., НАУ. 2012. 26 с.

одкоритов В.І. Посібник із вимірювання та оцінки якості деревини в круглому вигляді : підруч. Київ : 2015. 114 с.

ябчук В.П., Божок О.П., Божок В.О. Біологічне деревинознавство. Терміни та визначення. Львів : НЛТУ України, 2012. 78 с.

опушинський І.С. (2011). Методичні аспекти структуроутворення декоративної деревини. *Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць*. Львів: РВВ НЛТУ України. Вип. 21.10. С. 41–46. URL : https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_10/41_Sop.pdf.

опушинський, І.М., Вінтонів І.С. Деревинознавство : лаб. практикум. Львів : Ліга-Прес, 2014. 144 с.

УУ 16.1-00994207-005:2018. Деревина дров'яна. Класифікація, технічні вимоги та облік. [Чинний від 01.01.2019]. К., Держстандарт України, 2019. 125 с.

рик В.М., Левандовська С.М., Кімейчук І.В. Деревинознавство з основами лісового товарознавства і стандартизації лісової продукції : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква. Середняк Т.К., 2023. 234 с.

євченко С.А. Деревинознавство: методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності спеціальностей 187 Деревообробні та меблеві технології, 205 Лісове господарство. Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. Харків : ХНТУСГ, 2020. 16 с.

.

w

a

hryk, V., Mazepa, V., Sytnyk, O., Levandovska, S., & Kimeichuk, I. (2024). Evaluation of the effectiveness of implementing measures to preserve natural resources in the context of sustainable development. *Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, 20(4), 106–118. <https://doi.org/10.31548/dopovidy/3.2024.106>.

p

p

d

i

2

0

h

g

t

p

d

e

Навчально-методичне видання

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Курс лекцій

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності Н4 «Лісове господарство»

СИТНИК Олександр Сергійович

КІМЕЙЧУК Іван Васильович

Редактор: Д.О. Лиценко

Комп'ютерне верстування: І.В. Кімейчук

Здано до складання 08.04.2025. Підпис до друку 16.04.2025.

Формат 60x84/І₆. Ум. др. арк. 4,1. Тираж 100. Зам. 50. Ціна

Відділ оперативної поліграфії БНАУ.

09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01.